

Dosarul nr. 2ra-883/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud.D. Sușchevici)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru)

ÎNCHEIERE

27 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Dumitru Visternicean

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Igor Hlopețchi și reprezentantul acestuia, avocatul Igor Hlopețchi,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Igor Hlopețchi împotriva Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne și Ministerului Finanțelor cu privire la constatarea încălcării dreptului prevăzut de art. 4 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 31 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respins apelul declarat de către Igor Hlopețchi și a fost menținută hotărârea din 28 februarie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La data de 09 martie 2016 Igor Hlopețchi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General al Poliției al MAI și Ministerului Finanțelor cu privire la constatarea încălcării dreptului prevăzut de art. 4 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, începând cu anul 1988 activează în cadrul organelor afacerilor interne ale RM, ocupând diferite funcții în corpul de comandă, iar din anul 2006 până la 04 martie 2013, a deținut funcția de comisar-adjunct al CPS Buiucani al CGP mun. Chișinău al DP al MAI.

A menționat că, după reformarea sistemului polițienesc și trecerea unității de poliție a sectorului Buiucani în subordinea Inspectoratului General al Poliției al MAI, a continuat să activeze în structura polițienească nou creată, fapt demonstrat prin cinci hotărâri irevocabile ale Curții Supreme de Justiție, prin care s-a constatat cu certitudine că, din momentul intrării în vigoare a noii Legi cu privire la Poliție și

statutul polițistului nr. 320 din 27 decembrie 2012, angajatorul său este Inspectoratul General al Poliției al MAI.

A invocat că în intervalul de timp cuprins între 05 martie 2013 și 24 mai 2014, și-a executat cu bună-credință atribuțiile de serviciu, prestând angajatorului Inspectoratului General al Poliției al MAI, munca la care era obligat în temeiul raportului reglementat de legislația muncii, însă acesta s-a eschivat de la plata salariului, fapt constatat prin 5 (cinci) hotărâri judecătorești irevocabile.

Astfel, a susținut că în perioada 05 martie 2013 - 24 mai 2014, timp de 444 de zile, a prestat angajatorului munca cu titlu gratuit.

A relevat că plățile salariale datorate au fost adjudecate în folosul său numai printr-un șir de hotărâri judecătorești irevocabile, totodată, fiind constatată și ilegalitatea abținerii de la plata salariului.

A menționat că nu a acceptat de bună voie prestarea muncii neremunerate în folosul Inspectoratului General al Poliției al MAI și a obiectat în repetate rânduri împotriva abuzurilor comise de către angajator, solicitând prin rapoarte plata salariului în temeiul hotărârilor judecătorești enunțate supra.

A considerat că Inspectoratul General al Poliției al MAI a utilizat în scopuri economice munca gratuită prestată de el pentru o perioadă de 444 de zile.

A atenționat că, Legea supremă a Republicii Moldova interzice fără rezerve munca forțată, iar prin legi organice stabilește răspunderea pentru încălcarea dreptului prevăzut de art. 4 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și art. 44 din Constituția Republicii Moldova. Mai mult ca atât, prevederile art. 7 alin. (2) din Codul muncii, interzic folosirea sub orice formă a muncii forțate (obligatorii) ca metodă de mobilizare și utilizare a forței de muncă în scopuri economice.

A relatat că angajatorul nu-i achita plățile salariale conform prevederilor art. 142 din Codul muncii, salariul fiind încasat numai prin hotărâri judecătorești cu concursul executorului judecătoresc.

Sub aspect procedural, a menționat că art. 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale prevede că, orice persoană ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instituții naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale. Obiectivele acestui articol sunt de a „oferi un mijloc prin care persoanele pot obține compensații la nivel național pentru încălcarea drepturilor lor prevăzute de Convenție înainte de a pune în mișcare mecanismele internaționale de înaintare a plângerilor la Curtea de la Strasbourg” (cauza Kulda c. Poloniei, 2000, § 152).

A notat că în legislația națională nu există un remediu pentru repararea prejudiciului cauzat prin supunerea la munca forțată, similar cu remediile exprimate prin Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 sau Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, însă conform art. 5 CPC, nici unei persoane nu i se poate refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență, imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației, iar conform art. 12 alin. (3) CPC, în cazul inexistenței unei norme de drept care ar reglementa un raport litigios, instanța judecătorească aplică norma de drept care reglementează raporturi similare (analogia legii), iar în lipsa

unei astfel de norme, instanța se conduce de principiile de drept și de sensul legislației în vigoare (analogia dreptului). În acest sens și având în vedere art. 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, în cazul în care acțiunea privind compensarea prejudiciilor pentru violarea art. 4 din Convenție nu cade sub incidența nici a Legii 1545 din 25 februarie 1998 și nici a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, judecătorii vor soluționa pricina aplicând direct prevederile Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și jurisprudența CEDO.

De asemenea, a indicat că, la examinarea cauzelor în care se invocă violarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, se va ține cont și de jurisprudența CEDO atât în cauzele examinate împotriva Republicii Moldova, cât și în alte cauze adresate împotriva altor state.

A invocat că, nu există nici o hotărâre a Curții de la Strasbourg împotriva Republicii Moldova în care să fie invocată încălcarea art. 4 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale nici separat și nici combinat cu alte articole. În aceste condiții, se orientează spre jurisprudența CEDO legate de alte state, cum ar fi: pricinile C. N c. Regatul Unit al Marii Britanii nr. 4239/08, cauza Chitos c. Greciei nr. 51637/12 în care Curtea a adjudecat în beneficiul reclamantilor peste 20 000 Euro pentru încălcarea dreptului recunoscut de art. 4 Convenție.

Raportând prevederile art. 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale la prevederile art. 5 alin. (2) CPC, se va reține că persoana deținută în cazul în care se consideră victimă a unei violări a drepturilor sale prevăzute de Convenție, este în drept să se adreseze cu cerere în instanțele judecătorești naționale și să solicite despăgubiri cu titlu de compensații pentru prejudiciul material și moral, inclusiv costuri și cheltuieli judiciare. Instanțele de judecată urmează să primească cererea cu privire la despăgubire și să o soluționeze conform procedurii civile, aplicând direct prevederile Convenției și jurisprudența Curții Europene.

Cu referire la termenul de depunere a prezentei acțiuni, a indicat că, munca forțată (obligatorie) are un caracter continuu și se consideră consumată din momentul în care a încetat. În acest sens și cu referire la prevederile art. 267 din Codul civil a invocat că, a aflat despre încălcarea dreptului prevăzut de art. 4 din Convenție la data devenirii irevocabile a hotărârilor judecătorești de adjudecare a plăților salariale și, anume, la data de – 03 septembrie 2014, 12 februarie 2015, 27 mai 2015, 23 septembrie 2015 și 23 decembrie 2015. Mai mult ca atât, prin hotărârile judecătorești enunțate, a fost constatat faptul abținerii de la salarizare și neachitarea în termen a salariilor în beneficiul său, ceea ce reprezintă munca forțată (obligatorie).

În acest context, a susținut că Inspectoratul General al Poliției al MAI a obținut un beneficiu ca urmare a supunerii lui la munca forțată timp de 444 zile. Astfel, începând cu 05 martie 2013 a prestat munca în cadrul Inspectoratului de Poliție Buiucani al DP mun. Chișinău al IGP al MAI, fapt demonstrat prin următoarele probe: lista colaboratorilor-membri ai grupelor operative de anchetă pentru ziua de 06 martie 2013, din care el făcea parte și era responsabil, lista

colaboratorilor-membri ai grupei operative de anchetă pentru ziua de 11 martie 2013, fiind desemnat responsabil, listele cu repartizările pentru zilele de 06 martie 2013, 11 martie 2013, 22 martie 2013, 26 martie 2013, 03 aprilie 2013, 09 aprilie 2013 și 11 aprilie 2013 care au fost semnate de el și care demonstrează cu certitudine că, și-a îndeplinit atribuțiile de serviciu din postura corpului de comandă a IP Buiucani al DP mun. Chișinău al IGP al MAI, precum și prin Registrul evidenței deplasărilor în timpul zilei de lucru ai colaboratorilor din cadrul unității de poliție a sectorului Buiucani, conform căruia a efectuat deplasări în interes de serviciu în următoarele zile: 12 martie 2013, 14 martie 2013, 15 martie 2013, 16 martie 2013, 18 martie 2013, 19 martie 2013, 21 martie 2013, 22 martie 2013, 25 martie 2013, 26 martie 2013, 27 martie 2013, 29 martie 2013, 01 aprilie 2013, 02 aprilie 2013, 03 aprilie 2013, 04 aprilie 2013, 05 aprilie 2013, 06 aprilie 2013, 08 aprilie 2013, 09 aprilie 2013, 10 aprilie 2013, 11 aprilie 2013, 12 aprilie 2013, 13 aprilie 2013, 15 aprilie 2013, 16 aprilie 2013, 17 aprilie 2013, 18 aprilie 2013, 19 aprilie 2013, 22 aprilie 2013, 23 aprilie 2013, 24 aprilie 2013, 25 aprilie 2013, 27 aprilie 2013, 29 aprilie 2013, 30 aprilie 2013, 02 mai 2013, 03 mai 2013, 07 mai 2013, 08 mai 2013, 14 mai 2013, 15 mai 2013, 16 mai 2013, 17 mai 2013, 18 mai 2013, 20 mai 2013, 21 mai 2013, 22 mai 2013, 23 mai 2013, 27 mai 2013, 28 mai 2013, 29 mai 2013, 30 mai 2013 și 31 mai 2013.

A mai indicat că, faptul existenței raporturilor de muncă cu pârâtul, în special a prestării muncii se confirmă prin corespondența dintre el și șeful Inspectoratului General al Poliției al MAI, și anume, raportul din 29 martie 2013 adresat acestuia, prin care a solicitat permisiunea de a părăsi garnizoana mun. Chișinău în zilele de odihnă – 30 și 31 martie 2013, care a fost acceptată și semnată de șeful IP Buiucani și șeful DRU din cadrul Inspectoratului General al Poliției al MAI și raportul din 19 aprilie 2013 prin care a solicitat permisiunea de a pleca în Ucraina, care, la fel, a fost acceptată și contrasemnată de către șeful Inspectoratul General al Poliției a MAI.

A afirmat că, prin rapoartele adresate șefului Inspectoratului General al Poliției al MAI privind plata salariului, de asemenea, se demonstrează că Inspectoratul General al Poliției al MAI a beneficiat de munca sa gratuită.

A mai invocat că, munca gratuită prestată Inspectoratului General al Poliției al MAI, în cadrul IP Buiucani în calitate de șef-adjunct al subdiviziunii a fost prestată sub amenințarea cu atragerea la răspundere disciplinară, fapt ce reiese din conținutul corespondenței cu pârâtul, prin care a fost anunțat că neprezentarea la sediul Inspectoratului General al Poliției al MAI va fi echivalentă cu neprezentarea la serviciu, ceea ce atrage după sine consecințe de ordin juridic.

Astfel, consideră că angajatorul Inspectoratului General al Poliției al MAI a comis un abuz ce aduce atingere valorii garantate de art. 44 din Constituția Republicii Moldova și art. 4 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

A susținut că, acest abuz, s-a manifestat în obținerea muncii gratuite de la o persoană împotriva voinței ei, prin înșelăciune, și neîndeplinirea obligațiilor contractuale de plată a salariului pentru munca prestată timp de 444 de zile.

A relevat că, pârâtul l-a dezinformat conștient, reprezentând într-o lumină vădit falsă realitatea obiectivă, fapt care a dus nemijlocit la prestarea muncii neremunerate de către el, ceea ce reprezintă munca forțată (obligatorie).

A mai invocat că, pârâtului prin acțiunile sale l-a privat de unica sursă de existență, provocându-i un sentiment de neajutorare, neîncredere în ziua de mâine, stări depresive, furie, atât lui cât și membrilor familiei sale care se aflau la întreținerea sa, fiind presați de un impact psihologic distructiv, astfel, cauzându-i un prejudiciu moral în valoare de 15 000 Euro.

A solicitat constatarea faptului încălcării dreptului prevăzut de art. 4 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul său suma de 15 000 Euro, cu titlu de prejudiciu moral, precum și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 28 februarie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Respingând acțiunea prima instanță și-a argumentat concluzia prin faptul că, în speță, nu sunt întrunite condițiile constatării existenței muncii forțate prin prisma art. 4 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, or, faptul abținerii de la salarizare și neachitarea în termen a salariilor în beneficiul reclamantului, nu încadrează forma muncii forțate (obligatorii), odată ce prin hotărâri judecătorești irevocabile suma salariului a fost încasată de la angajatorul Inspectoratul General al Poliției al MAI.

Prin decizia din 31 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Igor Hlopețchi și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 02 martie 2018 Igor Hlopețchi și reprezentantul acestuia, avocatul Igor Hlopețchi au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece au fost aplicate eronat normele de drept material și procedural și, anume, nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată, a fost interpretată în mod eronat legea, a fost aplicată în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului, nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei în fond, ceea ce a dus la aprecierea arbitrară a probele, reiterând motivele de fapt și de drept pe care le-a invocat pe parcursul examinării cauzei în instanțele inferioare.

A menționat că, instanțele de judecată la examinarea cauzei urmau să aplice prevederile Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

A considerat că, instanțele de judecată în speță au aplicat eronat prevederile art. 7 alin. (2) din Codul muncii și art. 123 alin. (2) CPC, or, prin hotărârile judecătorești irevocabile a fost constatat faptul abținerii de la salarizare și neachitarea în termen a salariilor în beneficiul său, ceea ce în final îmbracă forma muncii forțate (obligatorii), mai mult, angajatorul a fost recunoscut vinovat de refuzul de a-i achita salariul.

A invocat că dobândirea ulterioară a remunerației pentru munca prestată, nu acoperă calitatea de victimă a muncii forțate, în limitele temporale în care persoana a prestat contrar voinței sale și sub amenințare muncă gratuită.

A susținut că a prestat munca fiind obligat la aceasta împotriva voinței sale, astfel, în speță sunt întrunite condițiile privind munca forțată. Mai mult ca atât, timp de 444 de zile a fost ținut într-o stare de aservire, deoarece nu i se achita salariu și nici nu putea să achiveze în alte instituții din cauza incompatibilităților legale în legătură cu funcția ocupată și statutul special al acesteia.

A invocate că, prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, este în drept să pretindă la repararea prejudiciului moral în cazul violării art. 4 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

A notat că, hotărârile judecătorești nu sunt motivate în sensul art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, fiindu-i, astfel, încălcat dreptul la un proces echitabil.

La caz, a mai menționat că, magistrații care anterior au constatat vinovăția intimatului în încălcarea drepturilor sale prin refuzul de a achita salariu, în prezentul litigiu adoptă o soluție diametral opusă, aflându-se în stare de incompatibilitate în sensul art. 50 alin. (1) lit. d) CPC, deoarece anterior și-au expus opinia asupra pricinii care se judecă, iar soluția data ulterior diferă de soluția anterioară.

Prin referința depusă la data de 11 mai 2018 Inspectoratului General al Poliției al MAI a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost depus în termen, or, din materialele cauzei nu poate fi stabilit cu certitudine momentul comunicării deciziei contestate pentru a determina respectarea termenului de declarare a recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Igor Hlopețchi și reprezentantul acestuia, avocatul Igor Hlopețchi, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Igor Hlopețchi și reprezentantul acestuia, avocatul Igor Hlopețchi, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Igor Hlopețchi și reprezentantului acestuia, avocatul Igor Hlopețchi, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Igor Hlopețchi și reprezentantul acestuia, avocatul Igor Hlopețchi, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Visternicean

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic